IMPLEMENTÁCIA MODERNÝCH TECHNOLÓGIÍ DO VYUČOVANIA ODBORNÉHO CUDZIEHO JAZYKA PRE ZDRAVOTNÍCKU PRAX

[1] Horňáková A. , [2] Horváthová K., [3] Sušinková J.

[1]Prešovská Univerzita v Prešove, Centrum celoživotného a kompetenčného vzdelávania, Ústav Jazykových kompetencií

[2]Kúpele Štós, a.s.

[3]Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach, Lekárska fakulta, Ústav ošetrovateľstva

Abstrakt

V súčasnosti tradičný spôsob výučby cudzích jazykov na vysokých školách sa mení v prospech vzdelávacieho procesu s využitím moderných prostriedkov informačných a komunikačných technológií (IKT), ktoré výrazne prispievajú k zvýšeniu kvality výučby. V príspevku sa zaoberáme implementáciou interaktívnej výučby prostredníctvom edukačných modulov v cudzích jazykoch - latinskom, anglickom a nemeckom jazyku určených študentom Fakulty zdravotníckych odborov, čo pomôže k zefektívneniu odborných kompetencií, ktoré sú nevyhnutné a stále žiadanejšie v zdravotníckej praxi. Interaktívne technológie umožnia skvalitniť odborné vysokoškolské jazykové vzdelávanie budúcich odborníkov v oblasti zdravotníctva a súčasne pomôžu k naplneniu cieľa kontinuálneho celoživotného vzdelávania všetkých zdravotníckych pracovníkov.

Abstract

Implementation of modern technologies into professional foreign language teaching for health care practice

Nowadays the traditional way of teaching foreign languages at universities is changed in favour of the educational process with modern means of information and communication technology (ICT), which significantly contribute to the quality of teaching. In this paper we deal with the implementation of educational modules in foreign languages –Latin, English and German applicable to the health care courses, which will help to streamline the professional skills that are necessary and still more desirable in practice. Interactive technology will allow to improve the professional language teaching and learning in higher education of future health professionals and also help to fulfilling the objectives of continuing long-life education of all health care professionals.

Úvod

Vzdelávanie v cudzích jazykoch je označované za jeden z kľúčových predpokladov úspešného fungovania európskeho, či svetového priestoru, ktorý je charakterizovaný jazykovou rôznorodosťou (Horňáková, 2010). S prudkým rozvojom informačných a komunikačných technológií (IKT) súvisí aj nevyhnutnosť ich integrácie v rámci vzdelávacieho procesu v cudzích jazykoch v kombinácií s digitálnym vzdelávaním a taktiež vzdelávaním v odborných predmetoch. Kvalitné vzdelávanie na VŠ už či v odborných predmetoch, alebo v cudzích jazykoch v súčasnej dobe si nemožno predstaviť bez použitia IKT, ktoré umožňujú nielen dostupnosť a skvalitnenie vzdelávania, ale aj odstraňujú priestorové a časové bariéry.

Slovo **interaktívný** znamená „s možnosťou okamžitej reakcie“. Pri neinteraktívnej komunikácií cez Internet správa, ktorú posielame, počká na adresáta, pokiaľ sa neprihlasí cez Internet. Pri intertívnej komunikácií je náš partner pripojený na Internet v tom istom čase ako my a možeme s ním bezprostredne komunikovať, buď textovo, alebo hlasom, prípadne sa môžeme navzájom vidieť. ICQ, IRC, Skype, Chat, Pokec atď, to je len niekoľko názvov, ktorými si ľudia pomenovali tzv. real-time chatting (čiže interaktívnu komunikáciu), teda rozprávanie v reálnom čase. Interaktívnu komunikáciu prostredníctvom Internetu umožňujú špeciálne programy- **textové telefóny** (prenos textu) alebo **videokonferenčné programy** (prenos zvuku a obrazu). Jednoduchým nástrojom na interaktívnu textovú komunikáciu - rozhovor cez Internet je **Talk**. Na nadviazanie rozhovoru treba poznať internetovú adresu partnera. Pri rozprávani sa pomocou tejto služby je obrazovka (okno) rozdelená na dve časti. Do jednej sa zobrazuje, čo píše váš vzdialený partner, do druhej, čo píšeme my. Obaja pritom vidíme to isté. Je to ako textový telefón. Program, ktorý umožňuje textovo komunikovať súčastne viacerým internetovým používateľom, sa nazýva **IRC (Internet Relay Chat)**. Na nadviazanie komunikácie potrebujeme poznať adresu IRC servera. Jednotliví diskutujúci používajú prezývky, ktoré si volia sami. (POKEC). Pri interaktívnej komunikácií potrebujeme vedieť, či je osoba, s ktorou chceme komunikovať, pripojená na Internet. Ak to náš textový telefón neumožňuje zistiť, treba používať špeciálne na to určený nástroj, napriklad program **Finger**, v ktorom zadáme Internetovú adresu partnera.

Nástroj na interaktívnu komunikáciu prostredníctvom Internetu, ktorý ponúka snáď najviac funkcií, je program **ICQ** (I seek you). Tento program funguje na princípe klient- server. Ten, kto ho chce používať si musí nainštalovať klient-sky program a zaregistrovať sa na ICQ serveri. Potom si ho používatelia ICQ, ktorým to dovolí, môžu zaradiť do svojho zoznamu s menami (priezviskami) vybraných používateľov ICQ a on si može vytvoriť vlastný zoznam. Keď sa používateľ prihlasí do ICQ, všetkým, ktorí ho majú vo svojom zozname sa znázorní jeho prítomnosť. Ak sa z ICQ odhlasí,

zobzazí sa ako neprihlásený. Komukoľvek zo zoznamu možeme poslať krátku správu. Ak nie je adresát práve prihlasený, správa ho počká, kým sa prihlási. ICQ umožňuje rozhovor podobný Talku. Do rozhovoru sa môžu zapojiť ďalší používatelia, podobne ako v IRC. Používateľ môže pomocou ICQ poslať druhému používateľovi súbor alebo adresu zaujímavej www stránky. Je to niečo viac ako nástroj na interaktívnu komunikáciu, obsahuje viac klientov- e-mail, Talk, Finger, FTP,... **Videokonferencia** je vzdialená interaktívna komunikácia medzi dvomi a viacerými účastníkmi, pričom dochádza medzi nimi k prenosu obrazovej a zvukovej informácie (účastníci sa vidia a počujú). Potrebná na takýto druh komunikácie je **videokonferenčná aplikácia**. Potom už len stačí zadať IP adresu počítača, ktorý používa náš partner. Prenos multimediálnych informácií je veľmi náročný na prenosovú rýchlosť siete. Dôležité je, aby bola určitá prenosová rýchlosť „garantovaná“ po celej dĺžke spojenia. To znamená, že máme linku s danou prenosovou rýchlosťou plne k dispozícii. Ak napriklad realizujeme videokonferenciu v rámci školskej siete, ktorá slúži pre mnohých používateľov, kvalita prenosu závisí od jej momentálnej zaťaženosti siete. Na našom partnerskom pracovisku – Ústave digitálnych kompetencií PU (UDK) je k dispozícií videokonferenčnú miestnosť, ktorú plánujeme využiť v budúcnosti na usporiadanie online videokonferencie, kde by sme mali možnosť prezentovania a diskutovania vedeckých výsledkov.

Na požiadavky súčasnej doby v oblasti vysokoškolského cudzojazyčného vzdelávania pre zdravotnícku prax reagoval aj riešiteľský kolektív troch pracovísk PU v Prešove, a to CCKV (UJK a UDK), FZO PU a PF PU riešením vedeckého projektu KEGA, č. 049PU-4/2012 (Implementácia moderných technológií do výučby odborného cudzieho jazyka), ktorý bol schválený začiatkom roku 2012 a jeho riešenie potrvá do roku 2014. Cieľom projektu je vytvorenie online didaktických materiálov - učebných modulov v rôznych cudzích jazykoch (latinskom, anglickom, nemeckom) pre používateľov – študentov FZO PU v Prešove s možnosťou výučby odborného jazykového vzdelávania pomocou interaktívnej tabule. Vďaka interaktívnej tabuli sa skvalitní vnímanie učiva zapojením viacerých zmyslov, posilní sa názornosť, vzbudí sa aktivita študentov, umožní sa lepšie chápanie učiva s okamžitou odozvou získania spätnej väzby pomocou elektronického hlasovacieho zariadenia. Pripojenie k počítaču, ovládanie dotykom, nahrávanie hlasu, rôzne ilustrácie, kresby, obrázky, komentáre a efekty pomôžu zatraktívniť hodiny výučby cudzieho jazyka. Učiteľ si môže zostaviť obsah svojej vyučovacej hodiny pre príslušný študijný odbor FZO PU v Prešove v tzv. predvádzacom zošite, ktorý sa dá vytlačiť alebo vyexportovať v rôzných formátoch. Následne je možná voľná komunikácia učiteľa a študentov, doplňovanie textov a praktizovanie rôznych typov cvičení s priamou aktívnou účasťou študentov na vyučovacej hodine. Výsledkom projektu by malo byť nadobudnutie odborných komunikatívnych cudzojazyčných zručností a schopnosť úspešne sa dorozumieť na odbornej úrovni v zdravotníckej praxi.

Jazyk je pilierom každej kultúry a spoločnosti, je základným nástrojom na formovanie spôsobu života, myslenie a formovanie vzťahov v danej kultúre alebo spoločnosti, neexistuje osamotene, mimo jednotlivca a spoločnosti, z uvedeného vyplýva, že javy lingvistické, spoločenské a odborné mali by byť navzájom prepojené. Práca na našom projekte si bude vyžadovať spoluprácu lingvistov, učiteľov odborných zdravotníckych predmetov a zároveň odborníkov z oblasti IKT a praxe (plánujeme rozšírenie riešiteľského kolektívu o ďalšie dve pracoviská - LF UPJŠ Košice a Kúpele Štós). Možnosti využitia interaktívnej tabule vo vzdelávacom procese v cudzích jazykov v rámci projektu by mali spĺňať tieto charakteristiky:

- systém didaktických materiálov bude viacjazyčný a umožní vytvárať moduly pre cudzie jazyky v centre záujmu zdravotníkov (latinský, anglický a nemecký a slovenský jazyk)
- systém umožní prácu tvorcom modulov a študentom z ľubovoľného miesta pripojenia sa
- systém umožní aktualizáciu softwéru pomocou Internetu a okamžitú reakciu
- systém sprostredkuje prístup k obsahom a spravuje informácie medzi učiteľmi a študentmi prostredníctvom elektronickej pošty alebo spojením cez databázu, www stránku, prípadne CD, alebo DVD nosičmi.
- systém disponuje aj s viacjazyčným slovníkom a hodnotiacim systémom, tzv. elektronickým hlasovacím zariadením.

Pri osvojovaní cudzieho jazyka dôležitú úlohu zohráva precvičovanie, automatizácia a upevňovanie daného javu, gramatika, lexika ako súčasť komunikatívnej kompetencie (Repka, 2001, 14). Predpokladáme, že všetky tieto požiadavky interaktívneho vzdelávania v cudzích jazykoch prinesú množstvo zaujímavých informácií spracovaných v podobe pútavých animácií, názorných videí, atraktívnych simulácií, obrázkov a cvičení, umožnia selektovanie základného učiva v danej téme, budú ho rozširovať zameraním na aplikácie z bežného života a odbornej praxe, bude umožnená aj výmena úloh a cvičení s inými učiteľmi cez IVP adresu. Študentom (používateľom) budú k dispozícií tieto typy cvičení: opisné cvičenia, video cvičenia, cvičenia výberu odpovede z možností, doplňovacie cvičenia, zoraďovacie cvičenia, výber a priradenie obrázku, úlohy a cvičenia na základe počúvania s porozumením, prekladové cvičenia, dialógy, simulovanie odborných a iných praktických činností. Úlohy a cvičenia budú obsahovať vyhodnotenia, každý používateľ sa môže v ktoromkoľvek momente procesu učenia oboznámiť s úspešnosťou učenia a zvládnutia preberanej problematiky, učiteľ zistí okamžite spätnú väzbu pomocou elektronického hlasovacieho zariadenia, študenti budú ustavične motivovaní pracovať a zapájať sa do všetkých aktivít počas vyučovania odborného jazyka (Horňáková, 2009).

Záver

Pre súčasné potreby vzdelávania sa využíva čoraz viac interaktívnych metód výučby aj v cudzích jazykov, vznikajú rôzne edukačné servery, na ktorých sú materiály na vzdelávanie, teleprojekty, projekty na diaľku spočívajúce v spolupráci 2 alebo viacerých pracovísk v rámci univerzít, ktoré si vymieňajú okamžite svoje informácie a výsledky zverejňujú na www stránkach, študenti získavajú nové poznatky založené na metódach poznávacích, spolupracujú s odborníkmi s praxe, učia sa komunikovať všeobecne ale aj odborne v cudzích jazykoch. V našich podmienkach sme sa snažili uviesť výhody výučby odborného cudzieho jazyka pomocou využitia interaktívnej tabule. Prostredníctvom interaktívneho spôsobu vzdelávania v cudzích jazykoch sa prezentuje názorná forma štúdia, komplexnosť, dynamickosť, zjednodušenosť výučby. Interaktivita vyučovacieho procesu umožňuje okamžitú spätnú väzbu pri riešení úloh. Interaktívne vyučovanie umožní objavovať nové skryté dimenzie na univerzitách 3. tisícročia, prispieva k atraktívnejšiemu a pútavejšiemu spôsobu vyučovania a súčasne rozvíja možnosti celoživotného vzdelávania.

Zoznam odkazov a informačné zdroje

1. Horňáková, A., English – the language of globalisation. Sucasni doslidžennja z inozemnoji filolohiji, Vypusk 8: zbirnik naukovych prac, TIMPANI Užhorod, 2010, p.117, ISBN 978-966-8404-46-2.

2. Horňáková, A., Zvyšovanie motivácie na učenie sa odborného jazyka, Odborný jazyk na vysokých školáchV: sborník prací z mezinárodní konference [CD-ROM], Praha: Česká zemědelská univerzita v Praze, 2009, s.87. ISBN 978-80-213-1901-1.

3. Repka, R., Gramatika a perspektívy jej učenia a vyučovania, RETAAS Bratislava, 2001, 56s., ISBN 80-968231-1-6.

Kontakt: RNDr. Horňáková Anna, PhD., UJK CCKV PU v Prešove, Ul. 17. Novembra 1, 080 001 Prešov, e-mail: anna. hornakova@unipo.sk, anna.hornak@centrum.sk